

Kurzus előadója: Simon Attila
Kurzus megnevezése: Nyelv, retorika és irodalom Nietzschénél
Kurzus megnevezése angolul: Language, Rhetoric, and Literature in Nietzsche
Kurzus kódja: BMA-IROD-320:2
Oktató elérhetősége: email: simon.attila@btk.elte.hu honlap: http://compara.elte.hu/ fogadóóra: kedd 13.00-14.00

A kurzusvezetés nyelve(i): magyar
A hozzászólás, vizsga nyelve(i): magyar
Írásbeli dolgozat nyelvei: magyar
Kurzus előfeltétele(i):
A jegyszerzés módja(i): zárthelyi dolgozat
Követelmények: aktív órai munka, zárthelyi dolgozat

<p>Kurzus leírása, tematikája: A kurzuson arra a kérdésre keressük a választ, hogy Nietzsche nyelv- retorika- és irodalom-felfogása milyen tanulságokkal szolgálhat a dekonstrukció és a mediális irodalomtudomány által (is) meghatározott jelenkori irodalomértés számára. A kérdés megválaszolásához rövidebb munkákat és szemelvényeket olvasunk, intenzív, kritikai olvasás keretében. <i>A nem-morálisan felfogott igazságról és hazugságról</i> című korai munka már tartalmazza azokat a legfontosabb meglátásokat, amelyek az egész félév olvasmányait meghatározzák: a nyelv „antropológiai” szemlélete; eredendő metaforikussága; fogalmainak kritikája; nyelv, tudomány és művészet viszonya. A nyelvkritikai belátásokat a „fogalom” nietzschei értelmezésén keresztül közelítjük meg, nyelv és irodalom fiziológiai megközelítését az ugyancsak korai <i>Retorika</i> tanulmányon és <i>A hatalom akarásának</i> néhány töredéke felől mérlegeljük. Ez után az irodalom mediális természetét (szóbeliség/írásbeliség), valamint irodalom (líra) és szubjektivitás problémáit tekintjük át <i>A tragédia születéséből</i>, ugyancsak a medialitás kérdéseiről. Végül Paul de Man két nagy hatású Nietzsche-tanulmányát olvassuk el, Nietzsche és a dekonstrukció viszonyára kérdezve rá.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>A nem-morálisan felfogott igazságról és hazugságról</i> 2. Fogalom és metafora: <i>Retorika</i> 3. Nyelv- és fogalomkritika: <i>Túl jón és rosszon</i> (20. szakasz.), <i>A hatalom akarása</i> (409, 484, 488, 506, 521, 522) 4. Nyelv, retorika, irodalom és fiziológia: <i>Retorika</i>, <i>Túl jón és rosszon</i> (247), <i>A hatalom akarása</i> (800, 801, 804, 805, 809, 810, 822, 838, 851, 853) 5. Irodalom és medialitás 1. Szóbeliség és írásbeliség: <i>A görög irodalom története</i> (részletek) 6. Irodalom és medialitás 2. Költészet, zene (<i>A tragédia születése</i>, 47–60) 7. Irodalom és medialitás 3. A Kar és a tragédia születése (<i>A tragédia születése</i>, 60–76) 8. Nietzsche és de Man 1. <i>A trópusok retorikája</i> (Nietzsche) 9. Nietzsche és de Man 2. <i>A meggyőzés retorikája</i> (Nietzsche) <p>Kurzushoz tartozó kötelező irodalom: Fr. N.: <i>A nem-morálisan felfogott igazságról és hazugságról</i>, ford. Tatár Sándor = Athenaeum 1992. I/3. (szerk. Bacsó Béla), 3–15; illetve Martin Heidegger: bevezetés a metafizikába (Ford. Vajda Mihály), Ikon, Budapest, 1995, mellékleteként. -----: <i>Retorika</i> Ford. Farkas Zsolt = Az irodalom elméletei IV. Jelenkor, Pécs, 1997, 5–49. -----: <i>Túl jón és rosszon</i>. Ford. Tatár György, Ikon, Budapest, 1995. 20. és 247. szakasz. -----: <i>A hatalom akarása</i>. Ford. Romhányi Török Gábor. Cartaphilus, Budapest, 2002, frg.</p>

409, 484, 488, 506, 521, 522; 800, 801, 804, 805, 809, 810, 822, 838, 851, 853.

-----: *A görög irodalom története (részletek)*. Ford. Vajda Károly = Nyíri Kristóf – Szécsi Gábor (szerk.): *Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig*, Áron, Budapest, 1998, 21–37.

-----: *A tragédia születése avagy görögség és pesszimizmus*. Ford. Kertész Imre, Európa, Budapest, 1986, 47–60; 60–76.

Paul de Man: *A trópusok retorikája (Nietzsche); A meggyőzés retorikája (Nietzsche)* = uő: *Az olvasás allegóriái. Figurális nyelv Rousseau, Nietzsche, Rilke és Proust műveiben*. Ford. Fogarasi György, Ictus Kiadó és JATE Irodalomelméleti Csoport, Szeged, 1999, 142–162; 163–180.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

A tárgyalt szövegek németül.

Bednatics Gábor: Nietzsche korai nyelvszemlélete = uő: *A kétséges faggatása. Kulturális párbeszédkísérletek*, Líceum, Eger, 2012, 7–40.

Füzi Izabella: *Nyelv és igazság, Nietzsche és de Man* = uő: *Retorika, nyelv, elmélet*, JATEPress, Szeged, 2009, 45–83.

Kulcsár Szabó Ernő: *Nietzsche - 2000. A "végtelen interpretáció" történetisége: nyelviség és antropológia között*. *Alföld* 52. évf. 2001/10, 46–78.

Kulcsár-Szabó Zoltán: *A nyelv zenéje. Főlölsleg és hiány A tragédia születésében; A nyelv(észet)i gazdaságtan bírálatahoz. Nietzsche és Paul de Man* = uő: *Tetten érhetetlen szavak. Nyelv és történelem Paul de Mannál*, Ráció, Budapest, 2007, 9–40; 41–73.

A '70-es/180-as évek francia Nietzsche-recepciójához: *Athenaeum* 1992. I/3. (szerk. Bacsó Béla)

Megjegyzés:

Rendszeresen szükséges technikai eszközök: